

ANALÝZA FINANCOVANIA STAROSTLIVOSTI
O DETI A MLÁDEŽ MIMO VYUČOVANIA
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE ZA ROK 2014

Analýza bola vypracovaná pre potreby pracovnej skupiny v gescii p. štátnej tajomníčky Romany Kanovskej, ktorej úlohou je navrhnúť niekoľko alternatív systematických zmien v oblasti starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania v Slovenskej republike.

Analýza na základe dostupných zdrojov mapuje vybrané inštitúcie (školy, školské zariadenia, detské a mládežnícke organizácie) poskytujúce rôzne druhy a formy výchovy, vzdelávania a aktivít pre rôzne vekové skupiny detí a mládeže a finančné prostriedky na to alokované. Do analýzy boli zahrnuté základné umelecké školy, školské kluby detí, centrá voľného času, detské a mládežnícke organizácie podporované cez „Programy pre mládež“¹, aktivity podporované cez vzdelávacie poukazy a aktivity realizované prostredníctvom miest a obcí nad rámec aktivít centier voľného času.

V prípade školských klubov detí a základných umeleckých škôl sú k dispozícii iba sumárne údaje podľa rozpočtovej klasifikácie Ministerstva financií SR² o reálnom objeme finančných prostriedkov, ktoré na ich činnosť prostredníctvom originálnych kompetencií mestá a obce poskytli. Ide o celkovú sumu 122 199 746,43 eur. No keďže sa nedá na základe rozpočtovej klasifikácie určiť, koľko z týchto zdrojov bolo určených na školské kluby detí a koľko na základné umelecké školy vychádzame z údajov, koľko finančných prostriedkov bolo mestám a obciam na zabezpečenie originálnych kompetencií v oblasti školstva súvisiacich so školskými klubmi detí a základnými umeleckými školami poskytnutých. Tie sú v celkovom objeme 129 570 262 eur.

¹ Príkaz ministra č. 54/2013 pre poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu v oblasti práce s mládežou

² Finančný výkaz o plnení rozpočtu a o nerozpočtovaných pohyboch na účtoch subjektu verejnej správy za obce a rozpočtové organizácie v ich pôsobnosti k 31.12.2014 (FIN 1-12), 09501

01

DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE

V legislatíve existuje viacero definícií pojmu deti resp. mládež. Pre potreby analýzy sme využili širšie vekové vymedzenie pojmu mládež (0-30 rokov), na základe Zákona 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou³ a zároveň sme pracovali s jednotlivými vekovými kategóriami zodpovedajúcimi predškolskému veku (0-5 rokov), prvému stupňu základnej školy (6-9 rokov), druhému stupňu základnej školy (10-14 rokov), stredoškolskému veku (15 – 18 rokov), vysokoškolskému veku (19 – 24 rokov) a kategórii vo veku 25-30 rokov (Tabuľka č. 1, Graf č. 1). Celkovo na Slovensku k 31.12.2014 žilo **1.988.320 mladých ľudí** vo veku od 0 – 30 rokov, čo predstavuje takmer **36,7 %** z celkovej populácie (Graf č. 2).⁴

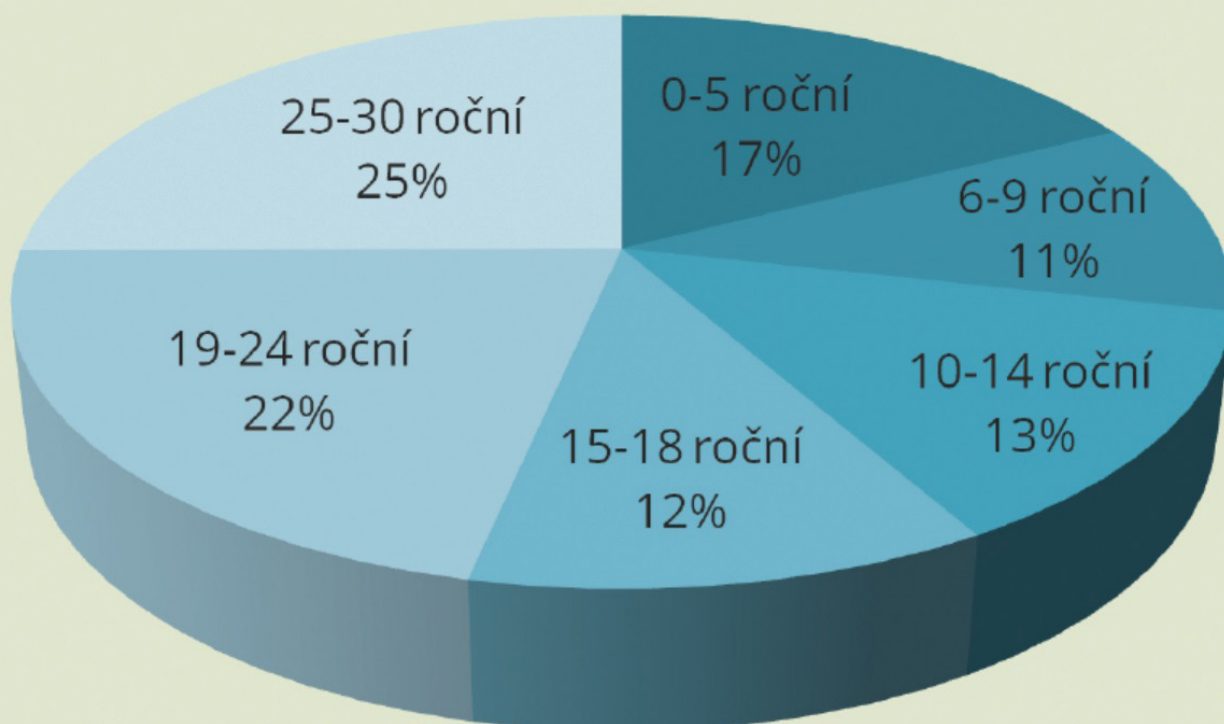
TABUĽKA Č. 1

POČET MLADÝCH ĽUDÍ VO VEKOVÝCH KATEGÓRIÁCH K 31.12.2014	
0-5 roční	347 117
6-9 roční	219 695
10-14 roční	263 062
15-18 roční	230 989
19-24 roční	428 212
25-30 roční	499 245
spolu	1 988 320

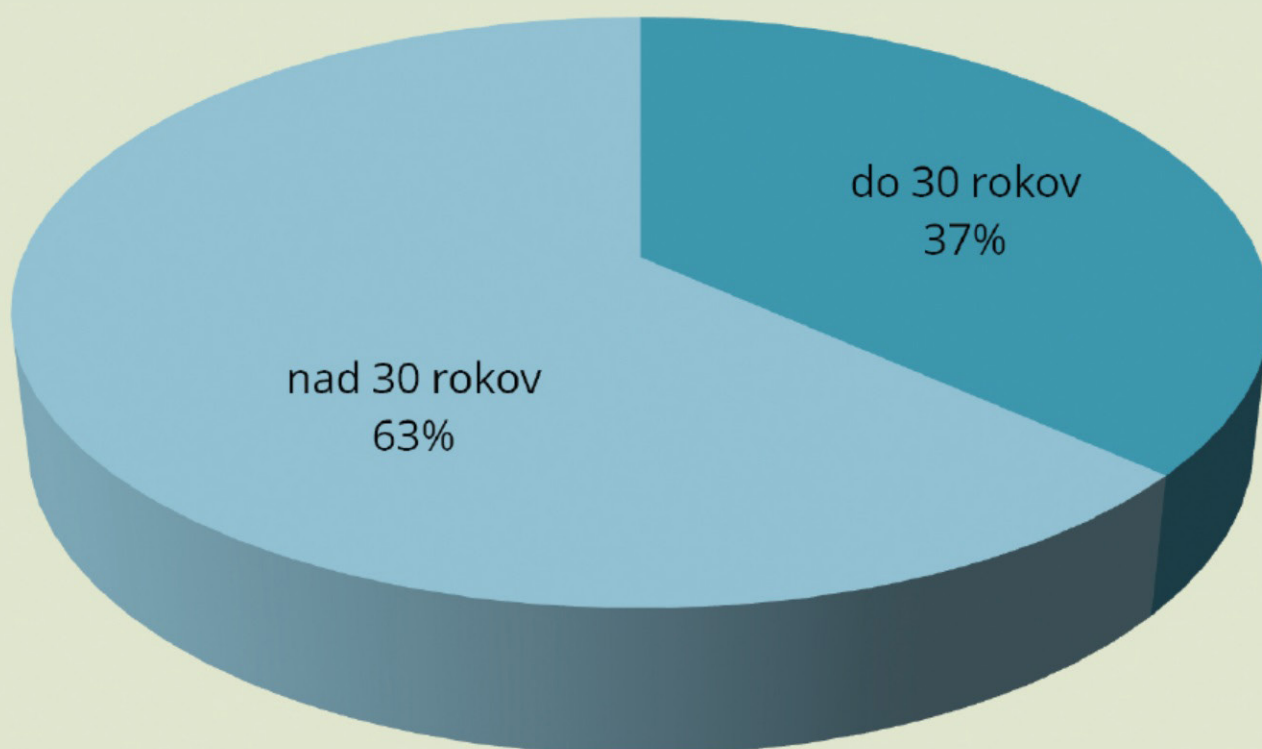
³ Celé znenie zákona: Zákon 282/2008 Z.z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

⁴ Zdroj, štatistické údaje k 31.12.2014 poskytnuté p. Kobelom, MŠVvaŠ SR

GRAF Č. 1 POČET MLADÝCH ĽUDÍ PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN

GRAF Č. 2 PODIEL MLADÝCH ĽUDÍ NA CELKOVEJ POPULÁCII SR

02

ZÁKLADNÉ UMELECKÉ ŠKOLY

Podľa informácií k 15.9.2014 dostupných na webovom sídle Ústavu informácií a prognóz školstva⁵ (ktoré je súčasťou Centra vedecko-technických informácií SR) bolo na Slovensku 321 umeleckých škôl. Z toho bolo 196 štátnych, 114 súkromných a 11 cirkevných. Spolu v nich pôsobilo 157 908 žiakov.

Pre finančné účely sa však využívajú údaje zo štatistického výkazu Škol (MŠVVŠ SR) 40-01, podľa ktorého sa rozdeľujú podielové dane obciam. Počet žiakov je tu mierne nižší – 149 712, čo môže byť z toho dôvodu, že pre rozdeľovane podielových daní obciam sa neberie do úvahy u neštátnych zriaďovateľov celkový počet žiakov, ale len počet žiakov do 15 rokov.⁶

Na základe týchto údajov bol v roku 2014 alokovaný na Základné umelecké školy celkový objem finančných prostriedkov vo výške 83 199 861,45 €. To vychádza v prepočte na jedného žiaka 553,71 € ročne (resp. 526,89 € ak budeme brať do úvahy počet žiakov zo štatistiky ÚIPŠ).

V prípade súkromných a cirkevných základných umeleckých škôl sú k dispozícii aj údaje, koľko žiakov je vo veku do 15 rokov a koľko nad 15 rokov. V prípade obecných základných umeleckých škôl však tento údaj nie je k dispozícii a preto uvádzame kvalifikovaný odhad na úrovni 80 % (Tabuľka č. 2).

TABUĽKA Č. 2

POČET ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH UMELECKÝCH ŠKÔL K 15.9.2014, ZDROJ SV40-01					
	do 15 rokov	nad 15 rokov	spolu	% do 15 rokov	% nad 15 rokov
súkromné	41 496	4 572	46 068	90,08 %	9,92 %
cirkevné	4 542	631	5 173	87,80 %	12,20 %
štátne	78 777	19 694	98 471	80 % ⁷	20,00 %
spolu	124 815	24 897	149 712		

⁵ <http://www.uips.sk/statistiky/statisticka-rocenka>

⁶ Stanovisko p. Černého, riaditeľa odboru financovania regionálneho školstva, MŠVVaŠ SR

⁷ Údaje o počte žiakov do 15 a nad 15 rokov v prípade štátnych ZUŠ nie sú k dispozícii a ide iba o kvalifikovaný odhad

03 ŠKOLSKÉ KLUBY DETÍ

Štatistické informácie dostupné na webovom sídle Ústavu informácií a prognóz školstva (ÚIPŠ⁸) uvádzajú k 15.9.2014 v školských kluboch detí celkový počet **134 560 žiakov** (Tabuľka č. 3). Zdrojom pre výpočet celkového objemu finančných prostriedkov na školské kluby detí je však celkový počet žiakov základných škôl, ktorý bol 435.806. Na školské kluby detí bolo alokovaných **46 370 400,82 €**. To znamená **344,38 €** na žiaka na rok.

TABUĽKA Č. 3

POČET ŽIAKOV V ŠKOLSKÝCH KLUBOCH DETÍ K 15.9.2014, ZDROJ CVTI			
súkromné	cirkevné	štátne	spolu
3 712	8 492	122 446	134 650

⁸ <http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka---skolske-kluby>

04 CENTRÁ VOĽNÉHO ČASU

Podľa Analýzy činnosti centier voľného času v roku 2014⁹ (CVTI) bolo v roku 2014 registrovaných 476 centier voľného času, ktoré majú spolu v pravidelnej krúžkovej činnosti zapojených **175 607 členov** (Tabuľka č. 4). Z toho bolo 332 štátnych, 90 súkromných a 54 cirkevných centier. Väčšina členov, vyše 80 % bola vo veku do 15 rokov. V prípade štátnych centier voľného času toto číslo dosahuje až 87,46 %.

TABUĽKA Č. 4

POČET ŽIAKOV ZÁUJMOVÝCH KRÚŽKOV V CVČ ZA ROK 2014, ZDROJ CVTI					
	do 15 rokov	nad 15 rokov	spolu	% do 15 rokov	% nad 15 rokov
súkromné	20 327	13 463	33 790	60,16 %	39,84 %
cirkevné	12 314	4 434	16 748	73,53 %	26,47 %
štátne	109 380	15 689	125 069	87,46 %	12,54 %
spolu	142 021	33 586	175 607	80,87 %	19,13 %

Na základe zmeny financovania platnej od 1.1.2013 sa zdroje na centrá voľného času (CVČ) už nenapočítavajú podľa počtu členov len pre tie mestá a obce, ktoré majú na svojom území zriadené CVČ, ale dostáva ich každá obec na základe počtu detí vo veku 5 – 14 rokov s trvalým bydliskom na ich území.

Celkový objem takto prevedených finančných prostriedkov obciam v roku 2014 predstavoval **39 184 631,84 €**.

Podľa výkazu Ministerstva financií SR¹⁰ obce na fungovanie CVČ v roku 2014 vyčlenili **19 289 305,19 €** (Tabuľka č. 5). To predstavuje v priemere **112,31 €** na člena záujmového útvaru za rok. Prepočty z hľadiska financovania nezahrňujú členov nad 15 rokov v súkromných a cirkevných CVČ, pretože náklady na týchto členov sú hrazené z rozpočtov vyšších územných celkov.

⁹ <http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka---zariadenie-na-volny-cas>

¹⁰ Finančný výkaz o plnení rozpočtu a o nerozpočtovaných pohyboch na účtoch subjektu verejnej správy za obce a rozpočtové organizácie v ich pôsobnosti k 31.12.2014 (FIN 1-12)

TABUĽKA Č. 5

VEK	POČET ČLENOV	POMER	ZDROJE
do 15 rokov	142 021	80,87 %	17 370 403,98 €
nad 15 rokov	15 689	8,93 %	1 918 901,21 €
spolu	157 710		19 289 305,19 €

05

MLÁDEŽNÍCKE ORGANIZÁCIE

Mládežnícke organizácie sú organizácie, ktoré získavajú podporu v rámci „Programov pre mládež“¹¹ v rámci programu Podpora mládežníckych organizácií. Ide o občianske združenia detí a mládeže, ktoré vyvíjajú systematickú činnosť pre mládež, pôsobia minimálne v troch krajoch, majú minimálne 300 registrovaných členov a mládež tvorí minimálne 75% ich členskej základne.¹²

Podľa dostupných informácií z Odboru mládeže MŠVVaŠ SR bolo v roku 2015 podporených 19 organizácií, ktoré majú spolu **70 902 členov**. Celkový objem finančných prostriedkov na rok 2015 poskytnutý v rámci programu Podpora mládežníckych organizácií bol **1 753 392 €** (Tabuľka č. 6). To v prepočte znamená dotáciu vo výške **24,73 €** na člena na rok. V prípade mládežníckych organizácií je to aj v rátane členov nad 30 rokov, čo je v prípade dodržania vyššie uvedenej podmienky 75% členskej základne do 30 rokov v poriadku.

TABUĽKA Č. 6

VEK	POČET ČLENOV	POMER	ZDROJE
do 15 rokov	33 979	47,92 %	840 293,74 €
15 - 30 rokov	31 190	43,99 %	771 322,34 €
nad 30 rokov	5 733	8,09 %	141 775,92 €
spolu	70 902	100,00 %	1 753 392, 00 €

¹¹ Príloha k príkazu ministra č. 54/2013 pre poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu v oblasti práce s mládežou, <http://www.minedu.sk/data/files/3120.pdf>

¹² Sprievodca k Výzve na predkladanie žiadostí o registráciu v rámci Programov pre mládež

06 VZDELÁVACIE POUKAZY

Vzdelávacie poukazy sa vydávajú pre každého žiaka základnej a strednej školy v Slovenskej republike a sú určené na záujmové vzdelávanie. Vydávajú ich školy a v roku 2014 ich bolo vydaných spolu 682 292 kusov. Spolu ich bolo využitých **579 912** čo znamená takmer 85 %. I keď ich žiaci môžu využiť aj v iných zariadeniach, prevažná väčšina sa využíva práve v školách, vyše 91 % (Tabuľka č. 7). Bližšie údaje ohľadom účelu, na aký typ záujmového vzdelávania ich žiaci a študenti využívajú sa však nezbierajú.

Hodnota jedného poukazu v roku 2014 bola určená vo výške **29,30 €** na žiaka za príslušný rok. Celkovo sa teda prostredníctvom vzdelávacích poukazov využili finančné prostriedky v celkovom objeme **16 991 584 €**.

TABUĽKA Č. 7

VZDELÁVACIE POUKAZY VYUŽITIE ZA ROK 2014, ZDROJ MŠVVaŠ SR, ODBOR FINANCIÍ REG. ŠKOLSTVA		
školy	528 025	91,05 %
CVČ	44 267	7,63 %
iné	7 620	1,32 %
spolu	579 912	100,00 %

07 MESTÁ A OBCE SR

Od 1.1.2013 sa zmenil princíp napočítavania finančných prostriedkov na centrá voľného času. Do konca roku 2012 dostávali financie iba obce, na ktorých území pôsobili centrá voľného času. Základom pre výpočet finančných prostriedkov boli počty členov jednotlivých centier. Po zmene financovania sa zdroje prepočítavajú na základe počtu detí vo veku 5 – 14 rokov s trvalým bydliskom na území obce. Táto zmena financovania mala za následok plošné zníženie objemu financií alokovaných do centier voľného času takmer o polovicu, keďže prostriedky dostali aj obce, na ktorých území CVČ nepôsobili. To sa odzrkadlilo aj v počte členov záujmových útvarov (pokles z 318 376 v roku 2012 na 181 624 v roku 2013)¹³, ako aj v počte zamestnancov, ktoré v centrách voľného času pôsobili.

Na druhú stranu však táto zmena umožnila väčšiu flexibilitu mestám a obciam vo využívaní týchto zdrojov aj na iné typy aktivít, prípadne pre iné subjekty, ktoré sa venujú deťom a mládeži podľa vlastných potrieb a priorít. Navyše dostávajú do rozpočtu zdroje všetky obce, v ktorých žijú mladí ľudia vo veku 5 – 14 rokov, nie len tie, ktoré majú zriadené centrá voľného času. Za rok 2014 boli takto mestám a obciam poskytnuté finančné prostriedky v objeme **39 184 631,84 €**.

Zároveň však tieto zdroje nie sú účelovo viazané a teda obce ich môžu využiť aj na iný účel. Prostriedky, ktoré mestá a obce využili na centrá voľného času sa dajú zistiť na základe výkazu Ministerstva financií¹⁴ a za rok 2014 sú v celkovej výške 19 289 305,19 € (viď časť 04 centrá voľného času). Ako mestá a obce naložili so zostávajúcimi **19 895 326,65 €**, alebo prípadne či nepoužili na tento účel aj viac zo svojich prostriedkov nie je možné z dostupných informácií aktuálne zistiť.

Preto sa MŠVVaŠ SR rozhodlo zrealizovať prieskum zameraný na zistenie stavu samosprávnej politiky voči cieľovej skupine detí a mládeže. Prieskum sa skladá z dvoch častí. Prvá časť mapuje systém mládežníckej politiky a druhá je zameraná na informácie o vynaložených finančných prostriedkoch na túto oblasť. Prvé výsledky by mali byť známe koncom roka 2015.

¹³ <http://www.uips.sk/prehlady-skol/statisticka-rocenka---zariadenie-na-volny-cas>

¹⁴ Finančný výkaz o plnení rozpočtu a o nerozpočtovaných pohyboch na účtoch subjektu verejnej správy za obce a rozpočtové organizácie v ich pôsobnosti k 31.12.2014 (FIN 1-12)

08

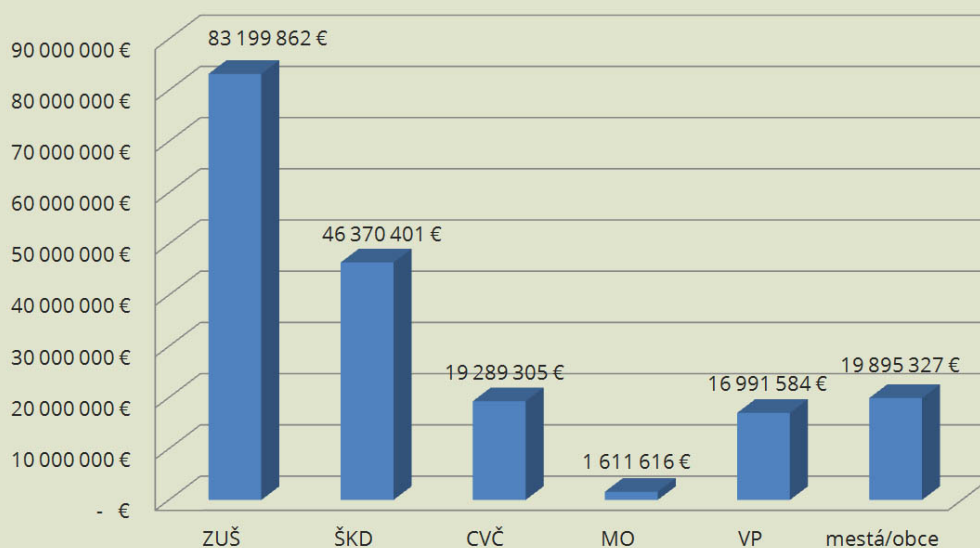
POROVNANIA

Z hľadiska uvažovania o možných zmenách v systéme starostlivosti o deti a mládež na Slovensku je dôležité nielen pomenovať, aké typy zariadení máme, aké zdroje sú k dispozícii a aké aktivity sa pre rôzne cieľové skupiny realizujú, ale pozrieť sa aj na rôzne porovnania. Napríklad z hľadiska finančných nákladov na jedného člena/žiaka na rok, z hľadiska príležitostí pre mladých ľudí v rôznych vekových kategóriách ale aj celkového prerozdelenia financií na jednotlivé typy aktivít.

ZDROJE NA JEDNOTLIVÉ TYPY AKTIVÍT / ZARIADENÍ

Ak spočítame všetky zdroje za vybrané zariadenia z pohľadu aktuálneho stavu starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania za rok 2014 sa v tomto systéme prerozdelenilo **187 358 094 €**¹⁵ (Graf č. 3). Najväčší podiel (Graf č. 4) ide na základné umelecké školy (vyše 44 %), druhý najväčší podiel je určený na školské kluby detí (25 %)¹⁶, tretí majú k dispozícii mestá a obce (11 %) a štvrtý je využívaný na podporu aktivít centier voľného času (10 %). Na piatom mieste sú prostriedky prerozdeľované prostredníctvom vzdelávacích poukazov (9 %) a necelé jedno percento (1 %) je alokovaných pre mládežnícke organizácie v Programoch pre mládež.

GRAF Č. 3 ZDROJE PODĽA TYPOV ZARIADENÍ/AKTIVÍT

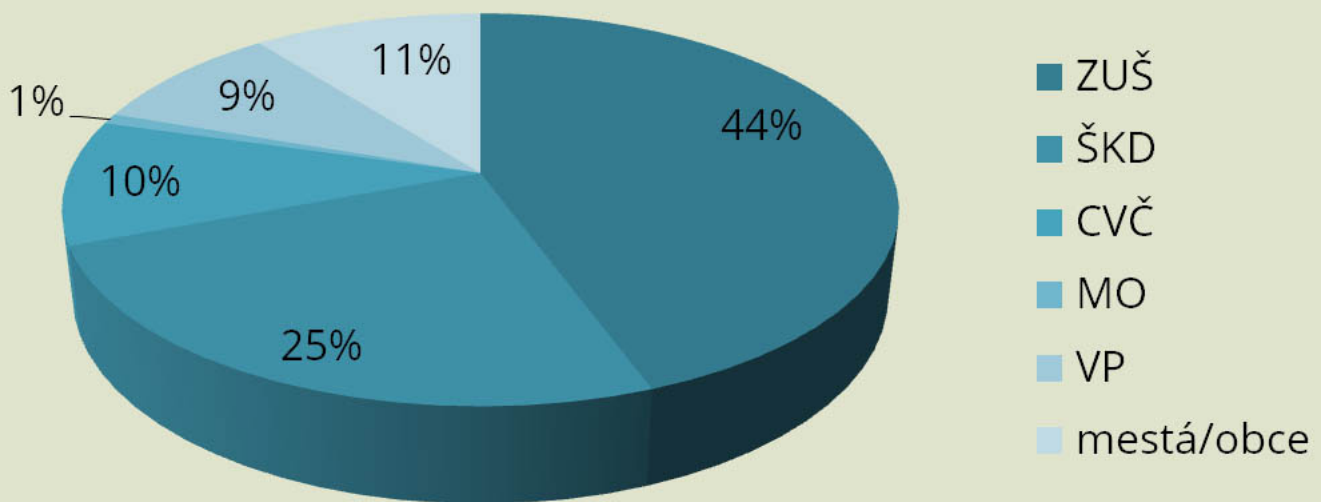

¹⁵ V tomto čísle nie sú započítané prostriedky na členov vo veku nad 30 rokov v mládežníckych organizáciách (141 775,92 €), zdroje VÚC ktoré financujú aktivity pre členov nad 15 rokov v súkromných a cirkevných centrách voľného času a prípadné zdroje samospráv nad rámec uvádzaných 19 895 326,65 €

¹⁶ Pre výpočet zdrojov na základné umelecké školy a školské kluby detí sa použili zdroje, ktoré mestá a obce na základe koeficientov do svojich rozpočtov dostali, pretože údaj o reálne vynaložených finančných prostriedkoch miest a obcí je k dispozícii iba súhrnný za ŠKD a ZUŠ spolu podľa výkazu MF SR k 31.12.2014 FIN 1-12. Ten predstavuje spolu 122 199 746,43 eur, čo je takmer 95% z napočítaných zdrojov.

GRAF Č. 4

ROZDELENIE ZDROJOV PODĽA TYPU ZARIADENÍ/AKTIVÍT

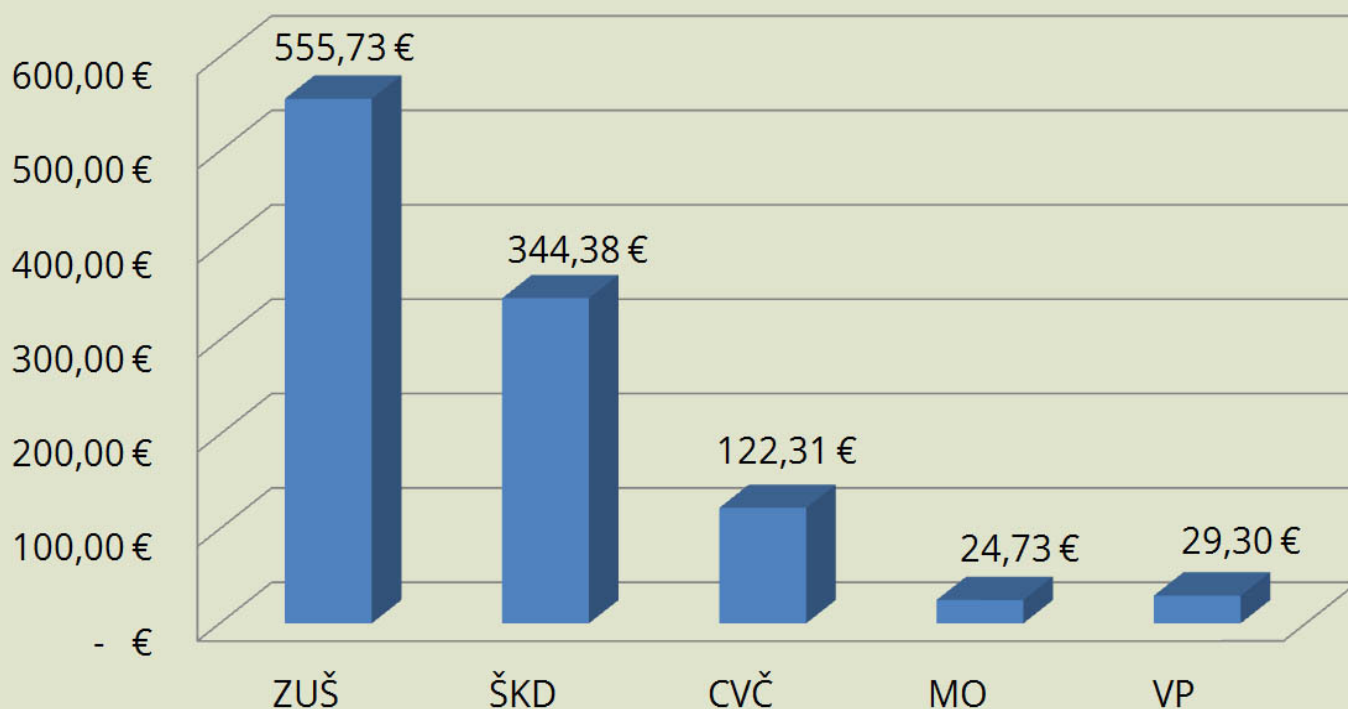

PRIEMERNÉ NÁKLADY NA ŽIAKA/ČLENA

Ak sa pozrieme na jednotlivé druhy aktivít a činností, dostupné informácie poukazujú na veľké rozdiely v priemerných nákladoch na žiaka/člena na rok (Graf č. 5). Najvyššie ročné náklady vychádzajú na žiaka základnej umeleckej školy (555,73 €), čo môže byť spôsobené aj zohľadnením vysokej finančnej náročnosti individuálnej výučby najmä pri hudobných odboroch pri určení koeficientov nápočtu, no údaj je priemerom vrátane skupinových najmä tanečných odborov. Druhé najvyššie náklady sú na školské kluby detí (344,38 €)¹⁷. To môže byť spôsobené spôsobom výpočtu na všetkých žiakov základnej školy bez ohľadu na to, že do školského klubu detí ich reálne chodí iba necelých 31%. Na treťom mieste vo finančnej náročnosti sú členovia centier voľného času (122,31 €), nasledovaný ročným príspevkom na vzdelávacie poukazy (29,30 €) a na poslednom mieste vo finančnej náročnosti sú mládežnícke organizácie (24,73 €).

¹⁷ V tomto prípade sme použili koeficienty nápočtu a ide o náklady určené na žiaka, nie reálne náklady na základe výdavkov z dôvodu uvedeného v poznámke pod čiarou 16

GRAF Č. 5 PRIEMERNÉ NÁKLADY NA ŽIAKA/ČLENA

KOEFICIENTY O ROZDEĽOVANÍ VÝNOSU DANE Z PRÍJMOV

Ak sa pozrieme na koeficienty v nariadení vlády Slovenskej republiky o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy¹⁸ a budeme predpokladať, že pri ich stanovovaní sa vychádzalo z reálnych nákladov na jednotlivé aktivity, môžeme zistiť výrazný nesúlad s reálnymi nákladmi na žiaka (Tabuľka č. 8). Koeficient nápočtu by mal odzrkadľovať nákladovú náročnosť jednotlivých aktivít na jedného žiaka/člena. Kde pri reálnych nákladoch ZUŠ to zodpovedá realite (prepočty vychádzajú z reálnych počtov členov v ZUŠ), v prípade školských klubov detí by však reálny koeficient vychádzal nie na 1,6, ale až na 5,22¹⁹, čo predstavuje viac ako trojnásobok určeného koeficientu. Centrálne voľného času sú na tom plošne v praxi takisto lepšie ako je nastavený koeficient (nápočet 1,1 a reálny koeficient 1,86). V prípade vzdelávacích poukazov ani mládežníckych organizácií nie je nastavený koeficient (určovanie financií je nastavené iným mechanizmom), no v praxi by napríklad pre mládežnícke organizácie vychádzal koeficient na člena iba 0,37. Otázkou je, či naozaj majú naozaj 5x nižšie náklady na jedného člena ako napríklad centrálne voľného času, alebo dokonca 14 x nižšie náklady ako školské kluby detí. Pri týchto otázkach je však nutné zohľadniť aj to, ako často a v akej dĺžke sa aktivity pre žiakov či členov v jednotlivých zariadeniach realizujú. V prospech školského klubu detí by tu mohlo hovoriť napríklad to, že sa aktivity dejú každý deň v rozsahu niekoľkých hodín, a inde napríklad iba raz týždenne.

¹⁸ Nariadenie vlády č. 668/2004

¹⁹ K prepočtom sme použili stanovenú sumu na jedného žiaka, ktorá v roku 2015 bola stanovená na 66,06 €. (<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=9946>) Táto suma teda zodpovedá koeficientu s číslom 1,0

TABUĽKA Č. 8

	KOEFICIENT NÁPOČTU	NÁKLADY/ČLEN	REÁLNY KOEFICIENT PO PREPOČTE
ZUŠ individuálna	11,4	753,08 €	11,41
ZUŠ skupinová	7	462,42 €	7,01
ZUŠ priemer	9,2	555,73 €	8,42
ŠKD	1,6	344,38 €	5,22
CVČ	1,1	122,31 €	1,85
VP	N/A	29,3 €	0,44
MO	N/A	24,73 €	0,37

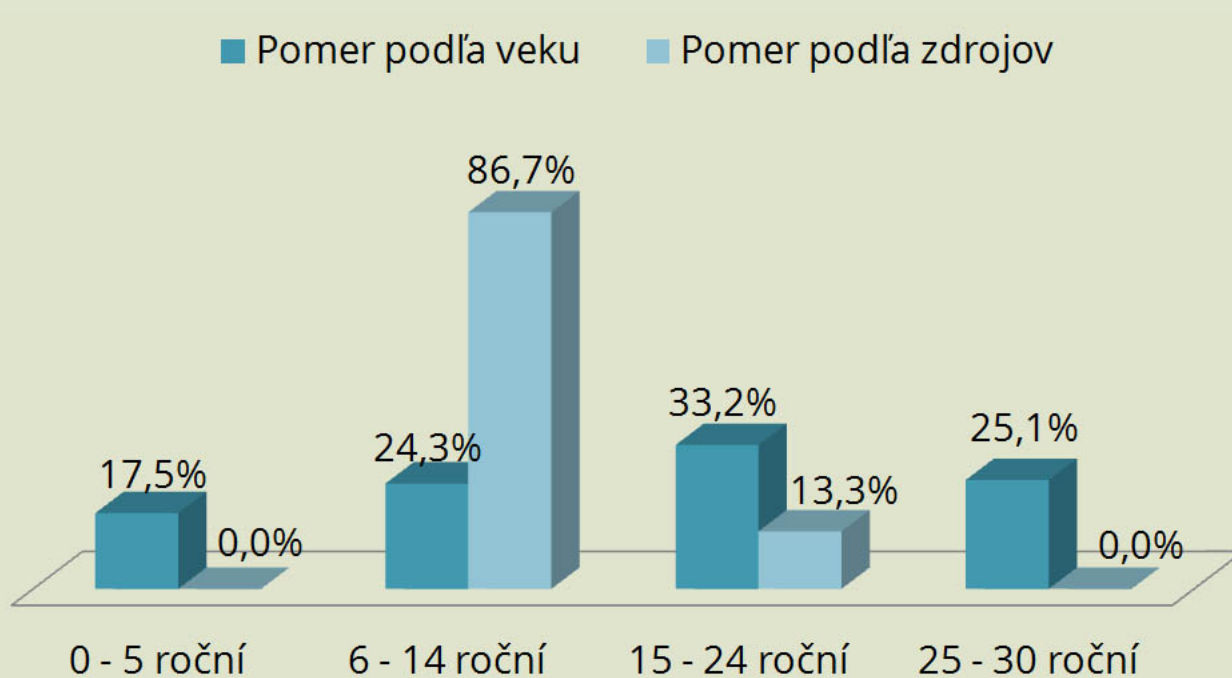
ZDROJE V SYSTÉME PODĽA VEKU

Z hľadiska alokácie zdrojov podľa jednotlivých vekových kategórií dostupné údaje poukazujú na to, že až **86,7 %** všetkých finančných prostriedkov je vynaložených na aktivity určených pre mladých ľudí vo veku 6 – 14 rokov, pričom tí tvoria iba **24,3 %** z celkovej populácie mládeže od 0 – 30 rokov (Tabuľka č. 9). Je veľmi pravdepodobné, že aj v tejto širšej vekovej kategórii by najväčšia časť zdrojov pripadla na cieľovú skupinu 6 – 9 rokov najmä z dôvodu, že odhadom až 95% žiakov školských klubov detí je z prvého stupňa základných škôl. Bližšie informácie však v prípade ostatných aktivít a zariadení nie sú k dispozícii. Na druhú stranu pre mladých ľudí vo veku 15 – 24 rokov, ktorých je počtom vyše **33 %** zo všetkých je využívaných iba **13,3 %** dostupných zdrojov (Graf č. 6). Aj v tejto skupine by dominovala mladšia kategória 15 – 18 ročných a to najmä z dôvodu vzdelávacích poukazov, ktoré sú určené iba pre túto skupinu a tvoria viac ako štvrtinu zdrojov. Zdroje pre cieľovú skupinu 25 – 30 ročných ako aj pre 0 – 5 ročných sa z dostupných informácií nedajú vyčíslieť, odhad však je, že by sa pohybovali iba v desatinách percent.

TABUĽKA Č. 9

	POČTY	%	ZDROJE	%
0 - 5 roční	347 117	17,50 %	0,00 €	0,00 %
6 - 14 roční	482 757	24,30 %	145 252 586,97 €	86,70 %
15 - 24 roční	659 201	33,20 %	22 210 180,66 €	13,30 %
25 - 30 roční	499 245	25,10 %	0,00 €	0,00 % ²⁰
spolu	1 988 320	100,00 %	167 462 767,63 € ²¹	100,00 %

GRAF Č. 6 PREROZDELENIE ZDROJOV PODĽA VEKU

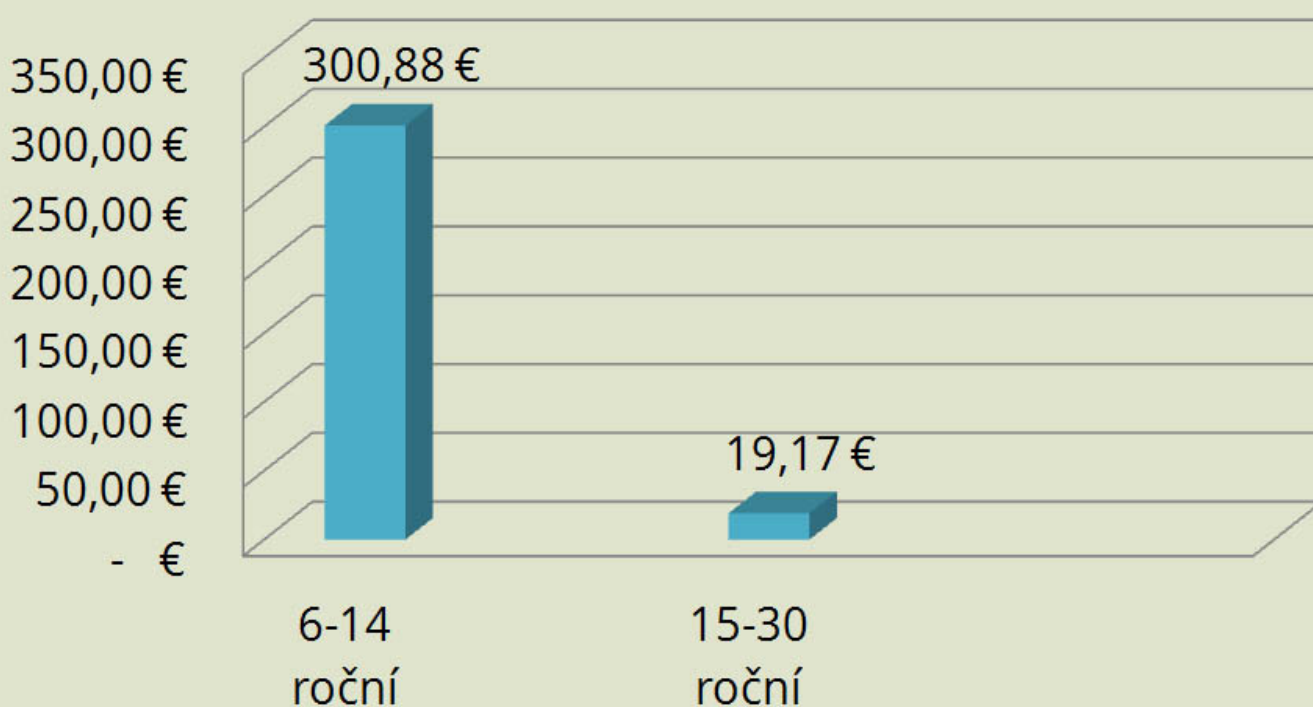
²⁰ Je možné, že z hľadiska mládežníckych organizácií a základných umeleckých škôl je určitá časť zdrojov využívaná aj pre cieľovú skupinu 25 – 30 rokov, dokonca starších, no presné údaje nie sú k dispozícii a odhad je, že sa budú pohybovať v desatinách percent.

²¹ V celkovej sume nie sú zarátané zdroje miest a obcí, o ktorých využívaní aktuálne nie sú k dispozícii žiadne údaje.

ZDROJE NA ŽIAKA PODĽA VEKU

Z pohľadu všetkých zdrojov, ktoré sú v systéme k dispozícii pre jednotlivé cieľové skupiny je zaujímavý aj pohľad, aká je výška všetkých zdrojov na žiaka/člena a rok (Graf č.7). V prípade mladých ľudí vo veku od **6 – 14 rokov** je to až necelých **301 €** a v prípade staršej vekovej skupiny 15 – 30 ročných je to iba **19,17 €**. To predstavuje viac ako 15 násobný rozdiel. Tieto údaje môžu byť zaujímavé aj pri úvahách ohľadom napríklad tzv. voľnočasových poukazov, ktoré by dostal každý mladý človek a mohol ich použiť na aktivity podľa vlastného uváženia.

GRAF Č. 7 ZDROJE V SYSTÉME NA ŽIAKA PODĽA VEKU

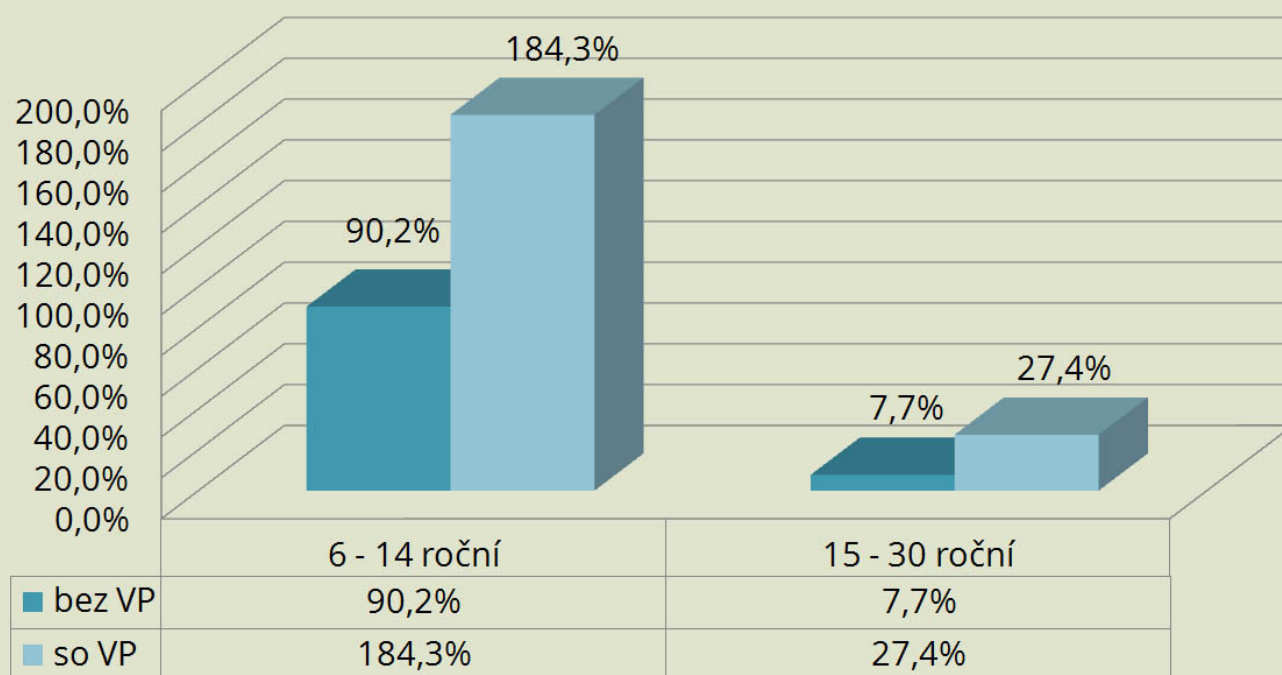

MOŽNOSŤ ZAPOJENIA SA PODĽA VEKU

Ďalšou zaujímavou kategóriou je možnosť, respektíve miera zapojenia sa rôznych vekových skupín do ponúkaných aktivít. Ak by sme zobrali do úvahy všetkých členov centier voľného času, základných umeleckých škôl, školských klubov detí a mládežníckych organizácií, tak až 9 z 10 mladých vo veku 6 – 14 rokov je zapojených do nejakej aktivity (Graf č. 8). Samozrejme sa môže stať že jedno dieťa je zapojené aj do troch rôznych činností a iné do žiadnej, čo aktuálne nastavenie systému umožňuje, ale počet unikátnych členov nie je aktuálne k dispozícii. Ak k tomu pridáme aj vzdelávacie poukazy, ktoré dostane na záujmovú činnosť každý žiak základnej školy, vychádza nám, že každý mladých človek v tomto veku je priemerne zapojený až do dvoch rôznych aktivít.

Úplne rozdielna je situácia ohľadom staršej vekovej kategórie 15 – 30 ročných. Ak sa pozrieme na centrá voľného času, základné umelecké školy a mládežnícke organizácie, iba 1 z približne 14 mladých ľudí v tomto veku je zapojený do nejakej aktivity. Ak k tomu pridáme vzdelávacie poukazy, ktoré sú k dispozícii pre študentov stredných škôl, tak sa dostaneme k lepšiemu pomeru 1 zo 4.

GRAF Č. 8 ZAPOJENIE SA DO AKTIVÍT

09 ZÁVER

Z dostupných štatistík sa môže vynárať viacero otázok, ktoré budú relevantné pri úvahách o zmenách v aktuálnom systéme starostlivosti o deti a mládež mimo vyučovania na Slovensku. Zo zistených dát sa javí, že aktuálne majú pomerne veľa možností mladí ľudia vo veku 6 – 14 rokov a špecificky mladší vo veku 6 – 9 rokov. No v prípade starších ročníkov je zapojených mladých ľudí, ale aj príležitostí omnoho menej. Nakoľko je pre štát dôležité venovať sa mimo vyučovania aj starším ako 15 ročným? Aké príležitosti im vytvárať a koľko zdrojov na to treba alokovať?

Ďalšie otázky sa môžu týkať efektivity prostriedkov a nákladov na jedného študenta či žiaka v danej inštitúcii. Je ročný náklad v školskom klube detí naozaj 14 násobne vyšší ako v mládežníckej organizácii? Nie je práca s mládežou podhodnotená? A akú úlohu v celom systéme majú zohrávať vzdelávacie poukazy?

V neposlednom rade je tu otázka spravodlivosti. Je spravodlivé, že ak jeden mladý človek má umelecké vlohy, chodí do ZUŠ a štát mu tak v priemerne dotuje až 553 € ročne kým niekto iný, kto je napríklad skôr technického zamerania chodí na krúžok v centre voľného času, a tým pádom mu štát v priemere prispieva iba 122 € ročne? A je v poriadku ak jedno dieťa chodí do školského klubu detí, do základnej umeleckej školy aj do centra voľného času a iné nechodí nikam?

Dôležitým doplnením tejto analýzy budú aj výsledky prieskumu na samosprávach, ktoré môžu poukázať na nové skutočnosti. Ideálne by bolo mať k dispozícii aj podrobnejšie údaje o výdavkoch samospráv na základné umelecké školy i školské kluby detí a z hľadiska komplexnosti by bolo určite dobré zahrnúť aj oblasť starostlivosti o deti a mládež v kompetencii vyšších územných celkov. V ďalšej činnosti pracovnej skupiny odporúčam získať tieto informácie.

Táto analýza zároveň poukazuje iba na využívanie finančných zdrojov a vôbec sa nedotýka konkrétnych aktivít, ktoré sa za tieto zdroje realizujú. Či sú dostatočne kvalitné, v dostatočnom rozsahu, prístupné mladým ľuďom a či vôbec zodpovedajú záujmom a potrebám mladých ľudí v daných vekových kategóriách. A nakoľko to zapadá aj do aktuálnych výziev ktorým mladí ľudia čelia alebo čoskoro čeliť budú. Na to už bude musieť zodpovedať pracovná skupina.

VYSVETLIVKY

ÚIPŠ	Ústav informácií a prognóz školstva
CVTI	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (ktorého súčasťou je ÚIPŠ)
MŠVvaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
Škol (MŠVVŠ SR) 40-01	Štatistický výkaz MŠVvaŠ SR, podľa ktorého sa rozdeľujú podielové dane obciam
FIN 1-12	Finančný výkaz MF SR o plnení rozpočtu a o nerozpočtovaných pohyboch na účtoch subjektu verejnej správy za obce a rozpočtové organizácie v ich pôsobnosti ZUŠ Základná umelecká škola
ŠKD	Školský klub detí
CVČ	Centrum voľného času
VP	Vzdelávací poukaz
MO	Mládežnícke organizácie
VÚC	Vyšší územný celok